

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE KAN UYUMU Blood Harmony of Medical Students in the Mustafa Kemal University

Recep DOKUYUCU*, Nebihat Kaplan SEFİL**, Ayşegül YİĞİT***,
Merve KARACA***, Erhan YENGİL****

*Mustafa Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Hatay, Türkiye

**Antakya Devlet Hastanesi, Histoloji ve Embriyoloji Uzmanı, Hatay, Türkiye

***Mustafa Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem I Öğrencisi, Hatay, Türkiye.

****Mustafa Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Hatay, Türkiye

ÖZET

Amaç: Mustafa Kemal Üniversitesi (MKÜ) Tıp Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin kan grupları dağılımının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Mayıs-2014 tarihinde MKÜ Tıp Fakültesi öğrencilerine sosyo-demografik özellikleri ve kan gruplarına yönelik gönüllülük esasına göre anket uygulandı. Örneklem büyüklüğü olarak tüm tıp fakültesi öğrencileri belirlendi (n= 956). Dönem 1'den dönem 6'ya kadar toplam 617 öğrenci çalışmayı kabul etti. Elde edilen veriler SPSS 18.0 programına girilerek değerlendirildi. Kategorik değişkenler arasındaki ilişki ki-kare testi kullanılarak incelendi. P < 0,05 anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmayı kabul eden öğrencilerin %43'ü kadın, %57'si erkek idi. Tıp fakültesi öğrencilerinin dönemlerine göre cinsiyet dağılımı birbirine benzer olarak bulundu (p=0,156). Yaşları ortalama 21,9±2,4 (Min-max; 18-43) idi. Vücut kitle indeksleri kadınlarda ortalama 21,8 ± 2,49, erkeklerde ortalama 24,6 ± 3,36 olarak hesaplandı. Öğrencilerin memleketi % 17,2 (n=106) Adana ve % 16,5 (n=102) Hatay olarak bulundu. Öğrencilerin kan gruplarının % 33,2 A Rh (+), % 26,1 0 Rh (+), % 1,8 AB Rh (-), % 1,8 B Rh (-) olduğu ve % 8,3'nün ise kan grubunu bilmediği tespit edildi. Kan grubunu bilmeyenlerin en fazla Dönem IV öğrencileri olduğu tespit edildi.

Sonuç: Yaptığımız çalışma sonucunda MKÜ Tıp Fakültesi öğrencilerinin kan grupları dağılımı, Türkiye geneliyle benzer olduğu görülmüştür. Vücut kitle indeksi toplumun beslenme durumunun değerlendirilmesinde en sık kullanılan yöntemlerden birisidir. Kan grubunu bilmeyen Tıp Fakültesi öğrencilerin varlığı azımsanmayacak kadar yüksek bulundu. Öğrencilerin kan gruplarını bilmeleri hususunda bilinçlendirilmesi ve öneminin kavranmasının gerekli olduğu kanısındayız. Çalışmamızda tıp fakültesi öğrencilerinin ideal kiloda olduğu ve beslenme durumlarının iyi olması bizim için memnun edici bir sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi, öğrenci, kan grubu

ABSTRACT

Objective: The aim of the present study to investigate the distribution of blood groups) the students studying at the Faculty of Medicine of Mustafa Kemal University.

Methods: MK on May-2014 Faculty of Medicine students for socio-demographic characteristics and blood group A questionnaire was applied on a voluntary basis. The sample size was determined for all medical students (n = 956). Period of time from 1 to 6 agreed to work a total of 617 students. Entering the programming of the data obtained were analyzed using SPSS 18.0. The relationship between categorical variables were examined using chi-square test. P <0.05 was considered significant.

Results: 43% of the students who were female, 57% were male. According to the period of medical students were found to be similar gender distribution (p = 0.156). The mean age of 21.9 ± 2.4 (min-max, 18-43), respectively. The average body mass index 21.8 ± 2.49 in women, men average 24.6 ± 3.36 respectively. All students hometown 17.2% (n = 106) in Adana, 16.5% (n = 102) in their hometown (Hatay) was found. 33.2% of students Rh (+), 26.1% 0 Rh (+), and 1.8% AB Rh (-) 1.8% B Rh (-) was 8.3% and it is ob blood group know detected. Blood group Period IV students who do not know that the maximum has been detected.

Conclusion: In conclusion, students of the Faculty of Medicine of MK distribution of blood groups, were found to be similar with those in Turkey. Body mass index in the assessment of the nutritional status of the community is one of the most commonly used method. Blood group of medical students who do not know the existence of substantial found as high. In respect of the students to know their blood group awareness and understanding of the importance we believe that it is necessary. In our study of medical students is the ideal weight and nutritional status is good for us is a satisfying result.

Key Words: Medical Faculty, Student, Blood group

Geliş Tarihi / Received: 25.05.2014, **Kabul Tarihi / Accepted:** 19.06.2014

İletişim Adresi: Recep Dokuyucu, Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı, Hatay/Türkiye E-posta: drecepfatih@gmail.com

GİRİŞ

Günümüze kadar ABO, Lewis, I, P, Rhesus, Kell, Duffy, Kidd, Lutheran ve MNSs olmak üzere toplam 29 kan grubu sistemi bildirilmiştir (1). Bu kan gruplarından 1900 yılında Landsteiner tarafından keşfedilen ABO sistemi halen klinik olarak en önemli kan grubu sistemini oluşturmaktadır (1,2). Karbonhidrat yapısındaki bu sistemin antijenleri eritrositler dışında, trombositler vasküler epitel hücreleri, intestinal, servikal ve meme bezi epitel hücreleri yüzeyinde de bulunmaktadır (3). ABO kan grubu antijenleri kan transfüzyonu ve doku naklinin başarısında rol oynayan en önemli antijenik sistemlerden birisidir. ABO grup sistemine göre kan grupları, A, B, AB ve O grubu diye dörde ayrılır. Transfüzyon pratiğinde ABO dışındaki diğer önemli kan grubu antijenleri Rh sistemin (Rhesus) tarafından oluşturulmaktadır. Protein yapısındaki Rh sisteminin en güçlü antijeni D'dir. Genel olarak bakıldığında Rh D pozitifliği %85-90 arasında değişmektedir. Klinik uygulamalarda transfüzyonunun başarısı, transfüzyon öncesi yapılan uygunluk testleri ile direkt ilişkilidir. Transfüzyon öncesi yapılan en önemli uygunluk testlerinden biri alıcı ve vericinin eritrositlerin ABO ve Rh gruplarının belirlenmesi diğer de crossmatch testidir. İstisnalar olmakla beraber, kan ve kan ürünleri transfüzyonu uygulamasında genel kural; alıcı ve verici arasında ABO ve Rh gruplarının uygun olmasıdır. Bir bölgenin kan grubu profilinin bilinmesi, kan ve kan ürünü temininde, kolaylaştırıcı bir faktör olacağı muhakkaktır. ABO ve Rh kan gruplarının çeşitli ülkelerdeki dağılımlarının birbirinden farklılıklar gösterebildiği yapılan çalışmalarla gösterilmiştir. Ülkemizde de kan gruplarının dağılımları ile ilgili çalışmalar yapılmıştır (4-12). Biz bu çalışmada, Mustafa Kemal Üniversitesi (MKÜ) Tıp Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin kan grupları dağılımının tespit edilmesi ve fakültemizde ABO ve Rh kan grupları dağılımlarının incelenmesinin üniversitemiz için veri tabanı oluşturmada yararlı olabileceğini düşünerek çalışmayı planladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Kesitsel ve tanımlayıcı tipte olan bu çalışmada, Mayıs-2014 tarihinde MKÜ Tıp Fakültesi öğrencilerine sosyo-demografik özellikleri ve kan gruplarına yönelik gönüllülük esasına göre anket uygulandı. Örneklem büyüklüğü olarak tüm tıp fakültesi öğrencileri belirlendi (n= 956). Dönem 1'den dönem 6'ya kadar toplam 617 öğrenci çalışmayı kabul etti. Elde edilen veriler SPSS 18.0 programına girilerek değerlendirildi. Kategorik değişkenler arasındaki ilişki ki-kare testi kullanılarak incelendi. $P < 0,05$ anlamlı kabul edildi.

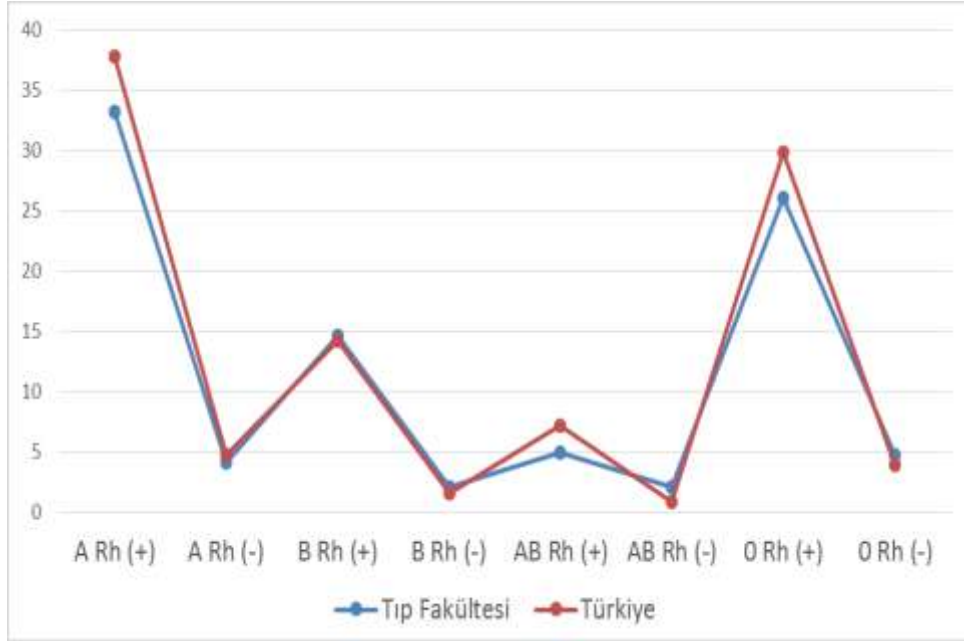
BULGULAR

Çalışmayı kabul eden öğrencilerin %43'ü kadın, %57'si erkek idi. Tıp fakültesi öğrencilerinin dönemlerine göre cinsiyet dağılımı birbirine benzer olarak bulundu ($p=0,156$). Yaşları ortalama $21,9 \pm 2,4$ (Min-max; 18-43) idi. Vücut kitle indeksleri kadınlarda ortalama $21,8 \pm 2,49$, erkeklerde ortalama $24,6 \pm 3,36$ olarak hesaplandı (tablo 1).

Tablo 1. Tıp fakültesi öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri.

	Yaş	Cinsiyet	Memleket	VKİ (kg/m ²)
I. Sınıf (165)	19,6±1,54	K: %43 E: %57	Hatay: %21,2 Adana: %17,6	K: 20,4 ± 3,93 E: 23,2 ± 3,59
II. Sınıf (60)	20,3±1,02	K: %60 E: %40	Hatay: %21,7 Adana: %18,3	K: 21,0 ± 2,22 E: 24,9 ± 2,59
III. Sınıf (155)	22,0±2,13	K: %44,5 E: %55,5	Hatay: %15,5 Adana: %18,1	K: 21,9 ± 3,16 E: 22,8 ± 3,68
IV. Sınıf (54)	22,9±1,55	K: %48,1 E: %51,9	Hatay: %20,4 Adana: %18,5	K: 21,4 ± 1,69 E: 23,9 ± 3,29
V. Sınıf (116)	23,8±1,26	K: %38,8 E: %61,2	Hatay: %13,8 Adana: %20,7	K: 21,7 ± 2,74 E: 23,9 ± 3,28
VI. Sınıf (67)	25,0±1,43	K: %41,8 E: %58,2	Hatay: %4,5 Adana: %6,0 Diğer: %79,1	K: 21,8 ± 2,49 E: 24,6 ± 3,36

Öğrencilerin memleketi % 17,2 (n=106) Adana ve % 16,5 (n=102) Hatay olarak bulundu. Öğrencilerin kan gruplarının % 33,2 A Rh (+), % 26,1 0 Rh (+), % 1,8 AB Rh (-), % 1,8 B Rh (-) olduğu ve % 8,3'nün ise kan grubunu bilmediği tespit edildi (Grafik 1). Kan grubunu bilmeyenlerin en fazla Dönem IV öğrencileri olduğu tespit edildi. Yaptığımız anket sonucunda MKÜ Tıp Fakültesi öğrencilerinin kan grubu ile Türkiye'deki normal popülasyonun kan grubu dağılımı benzer bulundu.

Grafik 1. Türkiye’de dağılım oranları ve MKÜ Tıp Fakültesi öğrencileri kan gruplarının dağılımı.

TARTIŞMA

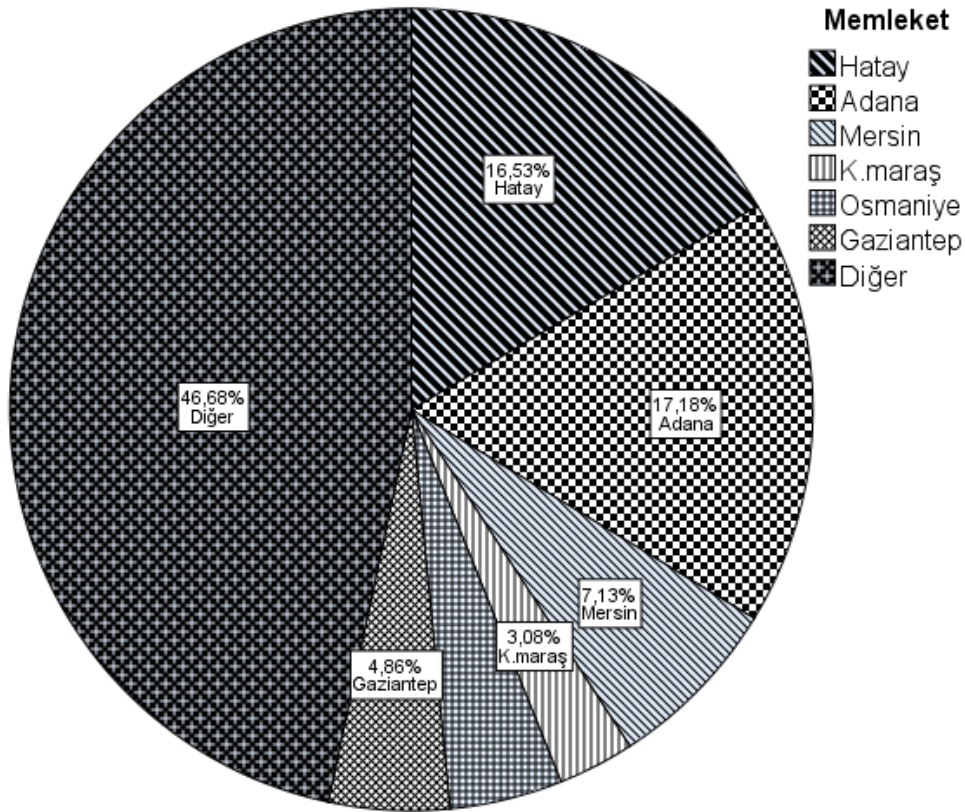
Yaptığımız çalışma sonucunda MKÜ Tıp Fakültesi öğrencilerinin kan grupları dağılımının, Türkiye geneliyle benzer olduğu görülmüştür. Vücut kitle indeksi toplumun beslenme durumunun değerlendirilmesinde en sık kullanılan yöntemlerden birisidir. Kan grubunu bilmeyen Tıp Fakültesi öğrencilerin varlığı azımsanmayacak kadar yüksek bulundu (%8,3).

Bulduğumuz sonuçlar Şanlıurfa bölgesinde yapılan bir çalışmanın sonuçlarıyla oldukça benzerdir. Zerin M. ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada deneklerin % 36.38’inin A grubu, % 34.69’unun O grubu, % 21.25’inin B grubu ve % 7.68’inin AB grubu olduğu tespit edilmiştir (13). Malatya bölgesinde yapılan benzer bir çalışmada ise katılımcıların % 41.21’i A grubu %37.23’i O grubu %14.99’u B grubu ve %6.56’sı AB grubuna sahip oldukları belirlenmiştir (14).

Kızılay’ın yayınladığı verilere göre Türkiye geneli kan grupları (n=5.816.855) sırası ile A (% 42.5), O (%33.7), B (%15.8) ve AB (%8.0) olarak bildirilmiştir (15). Yapığımız çalışmada öğrencilerimizin memleketlerinin yarıdan biraz fazlasının (%53,32) Adana, Mersin ve Gaziantep gibi Hatay’a komşu illerden olduğu görülmektedir (Grafik 2). Sonuçlarımız Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında oldukça bezer olduğu açıkça görülmektedir (Grafik 1). Bazı izole yerel gruplarda veya kabilelerde kan grubu dağılımının dünya genelinden farklı

olduğunu gösteren çalışmalar vardır. Bu açıdan bakılırsa çalışma grubumuzun izole bir popülasyon olmadığı ve Güney illeri kapsayabileceği söylenebilir.

Kan transfüzyonu gerektiren acil durumlarda kan grubunun önceden bilinmesi oldukça önemlidir. Öğrencilerin kan gruplarını bilmeleri hususunda bilinçlendirilmesi ve öneminin kavranmasının gerekli olduğu kanısındayız. Çalışmamızda tıp fakültesi öğrencilerinin ideal kiloda olduğu ve beslenme durumlarının iyi olması bizim için memnun edici bir sonuçtur.

Grafik 2. MKÜ Tıp Fakültesi öğrencileri memleketlerinin dağılımı.

KAYNAKLAR

1. Daniels G.L. Cartron J.P., Fletcher A., Garratty G., Henry S., Jorgensen J. et al. International Society of Blood Transfusion Committee on terminology for red cell surface antigens: Vancouver report. *Vox Sang* 2003; 84(3): 244-7.
2. Landsteiner. K. Zur Kenntnis der antifermentativen, lytischen und agglutinierenden Wirkungen des Blutserums und der Lymphe. *Zbl Bakt* 1900; 27(10): 357-362.
3. Ravn V. and Dabelsteen E. Tissue distribution of histo-blood group antigens. *APMIS* 2000; 108(1): 1-28.
4. Büyükyüksel C. ABO and Rh (D) blood groups in the Turkish population. *Rev Fr Transfus* 1973; 16(4): 403-10.
5. Atun IH, Hacıbulgur M. Kıbrıs Türklerinde ve komşu ülkelerde kan grupları. *Mikrobiyoloji Bülteni*, 1979; 13: 183.
6. Yakıncı C, Durmaz Y, Şahin S, Karabiber H, Kayan Z, Turan F. Malatya Yöresinde ABO ve Rh Kan Gruplarının Dağılımı. *Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi*, 1995;2 (3): 277-9.
7. Gezer S, Akgün N, Akın E, Işıklı A. Eskişehir bölgesinde ABO kan gruplarının dağılımı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 1987; 30: 227-9.
8. Çobancık N. Trakya yöresinde ABO ve Rh kan gruplarının dağılımı ve genetik analizleri. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Ün. Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998; 40-5.
9. Çalışkan Ü, Yavuz H, Koç H, Odabaş D. Konya bölgesinde ABO ve Rh kan gruplarının sıklığı. *Selçuk Ün. Tıp Fak. Dergisi*, 1989; 5 (4): 128-9.
10. Yakut I, Elevli M, Günbey S. Diyarbakır Yöresinde ABO ve Rh Kan Gruplarının Dağılımı. *Dicle Tıp Bülteni*, 1991;18 (4): 144-7.
11. Akbay T, Demiröz P, Güney Ç ve ark. Türkiye’de kan gruplarının coğrafi bölgelere göre dağılımı. *GATA Bülteni*, 1989; 31: 391-402.
12. Ergün A, Yardımcı S. Türkiye Genelinde ABO Kan Grupları ve Rh Faktörünün Dağılımı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 1993; 46 (3): 527-533.
13. Zerin M, Karakılçık AZ, Nazlıgül Y. Şanlıurfa bölgesinde ABO ve Rh kan gruplarının dağılımı. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2004; 1 (3): 15-7
14. Kuku İ, Kaya E, Erkurt MA, Dikilitaş M, Yıldız R, Orhan M, Görgel A, Aydoğdu İ. Malatya ve Çevresi ABO ve Rh Kan Grubu Dağılımı. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2004; 11(4) 213-215.
15. http://www.kizilay.org.tr/mudurlukler_files/Kan_files/uygulanan_testler.htm